MACIEJ SZPUNAR
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2015. július 16.[1]

C-319/14. sz. ügy

B&S Global Transit Center BV
kontra
Staatssecretaris van Financiën

(a Hoge Raad der Nederlanden [Hollandia] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„Előzetes döntéshozatal iránti kérelem — Közösségi Vámkódex — 2913/92/EGK rendelet — 203. és 204. cikk — Külső árutovábbítási eljárás — A vámtartozás keletkezése — Vámfelügyelet alóli jogellenes elvonás — Kötelezettség nemteljesítése — A külső árutovábbítási eljárás befejezésének elmulasztása — Az eljárás alá vont áruk kivitele az Európai Unió vámterületéről”

1. A Bíróság már több alkalommal foglalkozott a külső árutovábbítási eljárás alkalmazásából eredő kötelezettségek elmulasztása miatt keletkező vámtartozás kérdésével, azonban a jelen ügyhöz hasonló eset precedensnek minősül. A Bíróságnak tehát lehetősége nyílik arra, hogy tovább egyértelműsítse ítélkezési gyakorlatát ebben a kérdésben.

Jogi háttér

2. A jelen ügy jogi hátterét a 2006. november 20-i 1791/2006/EK tanácsi rendelettel módosított, a Közösségi Vámkódex létrehozásáról szóló, 1992. október 12-i 2913/92/EGK tanácsi rendelet[2] (a továbbiakban: Vámkódex), valamint a 2007. február 28-i 214/2007/EK bizottsági rendelettel módosított, a Közösségi Vámkódex létrehozásáról szóló 2913/92/EGK tanácsi rendelet végrehajtására vonatkozó rendelkezések megállapításáról szóló, 1993. július 2-i 2454/93/EGK bizottsági rendelet[3] (a továbbiakban: végrehajtási rendelet) 2008. június 30-ig alkalmazandó rendelkezései[4] képezik.

3. A Vámkódex 37. cikke, 91. cikke (1) bekezdésének a) pontja, 92. cikke, 203. cikkének (1) bekezdése, valamint 204. cikke (1) bekezdésének a) pontja a következőkről rendelkezik:

„37. cikk

(1) A Közösség vámterületére behozott áru a beléptetése időpontjától kezdve vámfelügyelet alatt áll. Az áru a hatályban lévő rendelkezéseknek megfelelően vámellenőrzés alá vonható.

1 — Eredeti nyelv: francia.

2 — HL L 302., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 2. fejezet, 4. kötet, 307. o.

3 — HL L 253., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 2. fejezet, 6. kötet, 3. o.

4 — Ezek a változatok voltak az alapügy tényállására alkalmazandók. Mivel az alapeljárásban vitatott bizonyos határozatokat 2008. június 30-át követően fogadták el, az előzetes döntéshozatalra utaló határozat azt sugallja, hogy a nemzeti bíróságok a végrehajtási rendelet ezen időponthoz képest későbbi változatát is figyelembe vehették. Mindenesetre az ezen változatok közötti, a jelen ügy szempontjából releváns rendelkezésekre vonatkozó eltérések csak szövegezésbeli eltérések (lásd még az 5. lábjegyzetet).

(2) Az áru adott esetben addig marad az említett vámfelügyelet alatt, amíg erre vámjogi helyzetének meghatározásához szükség van; nem közösségi áru esetében pedig, a 82. cikk (1) bekezdésének sérelme nélkül addig, amíg a vámjogi helyzete meg nem változik, vámszabad területre vagy vámszabad raktárba kerül, vagy a 182. cikknek megfelelően újraexportálják vagy megsemmisítik.

[…]

91. cikk

(1) A külső árutovábbítási eljárás lehetővé teszi az alábbiakban meghatározott áru elszállítását a Közösség vámterületén belül egy adott pontról egy másikra:

a) nem közösségi áru anélkül, hogy arra behozatali vámok és más terhek, vagy kereskedelempolitikai intézkedések vonatkoznának;

[…]

92. cikk

(1) A külső árutovábbítási eljárás befejeződik, és az eljárás jogosultja teljesíti kötelezettségét, ha az eljárás alá vont árut és a szükséges okmányokat a rendeltetési vámhivatalnál a szóban forgó eljárásra vonatkozó rendelkezéseknek megfelelően bemutatják.

(2) A vámhatóságok akkor zárják le az eljárást, ha meg tudják állapítani – az indító hivatal rendelkezésére álló adatokat összehasonlítva a rendeltetési vámhivatalnál rendelkezésére álló adatokkal –, hogy az eljárás szabályszerűen befejeződött.

[…]

203. cikk

(1) A behozatalkor vámtartozás keletkezik:

– a behozatalivám-köteles áru vámfelügyelet alóli jogellenes elvonása esetén.

[…]

204. cikk

(1) A behozatalkor vámtartozás keletkezik:

a) behozatalivám-köteles áru vonatkozásában, annak átmeneti megőrzéséből vagy az adott vámeljárás alkalmazásából származó kötelezettségek valamelyikének nemteljesítése miatt;

[…]

a 203. cikkben említett eseteken kívül, kivéve, ha megállapítják, hogy e mulasztások nincsenek jelentős hatással a szóban forgó átmeneti megőrzés vagy vámeljárás helyes lefolytatására.

[…]”

4. A végrehajtási rendelet 361. cikkének (1) bekezdése, 363. cikke, 365. cikkének (1), (2) és (3) bekezdése, 859. cikkének 6. pontja, valamint 860. cikke a következőkről rendelkezik:

„361. cikk

(1) Az árukat és az árutovábbítási nyilatkozat 4. és 5. példányát be kell mutatni a rendeltetési vámhivatalban.

[…]

363. cikk

A rendeltetési hely szerinti tagállam vámhatóságai késedelem nélkül, de legfeljebb az eljárás befejeződése után egy hónapon belül visszaküldik az árutovábbítási nyilatkozat 5. példányát az indító tagállam vámhatóságainak.

365. cikk

(1) Ha az árutovábbítási nyilatkozat elfogadásának időpontját követő két hónapon belül az árutovábbítási nyilatkozat 5. példányát nem küldik vissza az indító tagállam vámhatóságainak, az utóbb említett hatóságok értesítik erről a főkötelezettet, és felkérik, hogy szolgáltasson bizonyítékot az eljárás befejeződéséről.

[…]

(2) Az (1) bekezdésben említett bizonyíték a vámhatóságok megelégedésére benyújtható egy, a rendeltetési tagállam vámhatóságai által hitelesített olyan okmány formájában, amely azonosítja az árukat, és megerősíti, hogy azokat bemutatták a rendeltetési vámhivatalban vagy – ha a 406. cikk alkalmazandó – az engedélyezett címzettnek.

(3) A közösségi árutovábbítási eljárást akkor is befejezettnek lehet tekinteni, ha a főkötelezett a vámhatóságok megelégedésére bemutat egy harmadik országban kibocsátott, az árukat azonosító vámokmányt vagy annak fénymásolatát, amely az áruknak vámjogi sorsot határoz meg. A példányokat vagy a fénymásolatokat az eredeti okmányokat hitelesítő testületnek, az érintett harmadik ország hatóságainak vagy az egyik tagállam hatóságainak hiteles másolatokként kell hitelesíteniük.[5]

[…]

5 — A végrehajtási rendelet 365. cikkének ez a változata 2009. június 30-ig volt alkalmazandó. Ezzel egy időben, 2008. július 1-jétől volt alkalmazandó a 366. cikkének új – a 2454/93 rendelet módosításáról szóló, 2008. november 17-i 1192/2008/EK bizottsági rendeletből (HL L 329., 1. o.) eredő – változata, amely a következőképpen rendelkezik:

„(1) A főkötelezett az eljárásnak a nyilatkozatban megadott határidőn belüli befejezésére vonatkozó bizonyítékot a rendeltetési tagállam illetékes hatóságai által hitelesített olyan okmány formájában is benyújthatja az illetékes hatóságoknak, amely alapján azonosíthatók a szóban forgó áruk, és amely tanúsítja, hogy azokat bemutatták a rendeltetési vámhivatalnak vagy – a 64. cikk alkalmazása esetén – az engedélyezett címzettnek.

(2) A közösségi árutovábbítási eljárást akkor is befejezettnek kell tekinteni, ha a főkötelezett bemutatja az illetékes hatóságoknak a következő okmányok valamelyikét:

a) harmadik országban kibocsátott vámokmány az árunak meghatározott vámjogi sorsú áruként való beléptetéséről;

b) harmadik országban kibocsátott, ennek az országnak a vámhatóságai által lepecsételt okmány arról, hogy az áru az érintett harmadik országban szabad forgalomba bocsátottnak minősül.

(3) A (2) bekezdésben említett okmányokat azok másolatai vagy fénymásolatai is helyettesíthetik, ha hiteles másolati minőségüket az eredeti okmányokat hitelesítő szerv, az érintett harmadik ország hatóságai vagy az egyik tagállam hatóságai igazolják.”

Az alkalmazási időszakok átfedése feltehetőleg az 1192/2008 rendelet által bevezetett módosítások hatálybalépésének különböző időpontjai megállapítása során bekövetkezett hibának köszönhető.

859. cikk

A Vámkódex 204. cikke (1) bekezdésének értelmében az alábbi mulasztásoknak nincs jelentős kihatásuk az átmeneti megőrzés helyes lefolytatására vagy az adott vámeljárásra, amennyiben:

– nem tekinthetők kísérletnek arra nézve, hogy az árukat jogellenesen kivonják a vámfelügyelet alól,

– az érintett személy részéről nem utalnak súlyos gondatlanságra, és

– az áruk helyzetének rendezéséhez szükséges minden alakiság utólagosan elvégzésre kerül:

[…]

6. Az átmeneti megőrzésben lévő vagy vámeljárás alá vont áruk esetén az áru kiszállítása a Közösség vámterületéről, […] a szükséges alakiságok elvégzése nélkül;

[…]

860. cikk

A vámhatóság úgy tekinti, hogy a Vámkódex 204. cikkének (1) bekezdése alapján vámtartozás keletkezik, kivéve, ha az a személy, aki az adós lenne, bebizonyítja, hogy a 859. cikkben foglalt feltételek teljesülnek.”

Az alapeljárás tényállása, az eljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

5. A B&S Global Transit Center BV, egy holland jog szerinti társaság, logisztikai szolgáltató. 2006. július 2-án, 2007. augusztus 13-án és 2007. december 18-án bejelentéseket tett áruk (élelmiszerek) közösségi külső árutovábbítási eljárás alá vonása érdekében. E bejelentésekben indító vámhivatalként Moerdijket (Hollandia), rendeltetési vámhivatalokként Bremerhavent (Németország), Antwerpent (Belgium), illetve Bremerhavent tüntették fel.

6. Az indító vámhivatal 2006. augusztus 4-én, 2007. szeptember 26-án, illetve 2008. január 24-én arról tájékoztatta az alapeljárás felperesét, hogy a bemutatási igazolás nem érkezett be, és felkérte, hogy szolgáltasson bizonyítékot az eljárás befejeződéséről. Az alapeljárás felperese válaszában kereskedelmi okmányokat, köztük a szállító által kiállított fuvarleveleket (bills of lading) mutatott be, vámokmányokat azonban nem. A vámhivatal ezért a rendeltetési vámhivatalokhoz keresési kérelmeket nyújtott be a végrehajtási rendelet 366. cikkének megfelelően. E rendeltetési vámhivatalok közölték, hogy náluk sem az árukat, sem a kísérő okmányokat nem mutatták be.

7. Tekintettel arra, hogy az alapeljárás felperese által bemutatott okmányok nem minősülnek bizonyítéknak arra nézve, hogy az árutovábbítási eljárás befejeződött, illetve hogy következésképpen vámtartozás keletkezett a Vámkódex 203. cikkének megfelelően, a holland vámhatóságok 2007. május 24-én, valamint 2008. július 1-jén és november 4-én fizetési felszólításokat intéztek az alapeljárás felpereséhez. A kifogáshoz kapcsolódó eljárás során az alapeljárás felperese a szóban forgó áruk átvételéről szóló elismervényeket mutatott be, amelyeket az áruk címzettjei, nevezetesen az Egyesült Nemzetek Szervezete (ENSZ) Abidjanban (Elefántcsontpart) állomásozó fegyveres erői, az Észak-atlanti Szerződés Szervezete (NATO) Kabulban (Afganisztán) állomásozó fegyveres erői és az ENSZ Port au Prince-ben (Haiti) állomásozó fegyveres erői állítottak ki. A vámhatóságok, mivel ezeket az új dokumentumokat nem tartották kielégítőnek, fenntartották a fizetési felszólítást.

8. Az alapeljárás felperesének a Rechtbank te Haarlem (haarlemi elsőfokú bíróság) előtt benyújtott keresetét követően ez a bíróság megsemmisítette a vámhatóságok határozatait, megállapítva azt, hogy az alapeljárás felperesének felrótt mulasztások a Vámkódexnek a Vámkódex végrehajtási rendelete 859. cikke 6. pontjával összefüggésben értelmezett 204. cikkének hatálya alá tartoznak, és így azok alapján nem keletkezik vámtartozás. Miután ezt a határozatot a Gerechtshof te Amsterdam (amszterdami fellebbviteli bíróság) fellebbezés nyomán hatályon kívül helyezte, az alapeljárás felperese felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő a kérdést előterjesztő bíróság előtt.

9. Ilyen körülmények között a Hoge Raad der Nederlanden úgy döntött, hogy az eljárást felfüggeszti, és a Bíróság elé előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti elő:

„1) Úgy kell-e értelmezni a Közösségi Vámkódexnek a Vámkódex végrehajtási rendelete 859. cikkével (különösen a 859. cikk 6. pontjával) összefüggésben értelmezett 203. és 204. cikkét, hogy azokban az esetekben, amelyekben [az árutovábbítási] eljárás nem fejeződött be, de bemutatták azokat az okmányokat, amelyek bizonyítják, hogy az árukat kiszállították az Európai Unió vámterületéről, e befejezetlenségre tekintettel nem az áruknak a Vámkódex 203. cikke értelmében vett, a vámfelügyelet alóli jogellenes elvonása miatt keletkezik vámtartozás a behozatalkor, hanem főszabály szerint a Vámkódex 204. cikke alapján?

2) Úgy kell-e értelmezni a Vámkódex végrehajtási rendelete 859. cikkének 6. pontját, hogy e rendelkezés kizárólag az áruk (újra)kivitelével összefüggő, a Vámkódex 182. és 183. cikkében rögzített kötelezettségek (valamelyikének) nemteljesítésére vonatkozik? Vagy úgy kell értelmezni »a szükséges alakiságok elvégzése nélkül« szövegrészt, hogy »a szükséges alakiságok« azokat az alakiságokat is magukban foglalják, amelyeket az (újra)kivitel előtt kell elvégezni azon vámeljárás befejezése érdekében, amely alá az árukat vonták?

3) Az utolsó kérdésre adandó igenlő válasz esetén úgy kell-e értelmezni a Vámkódex végrehajtási rendelete 859. cikkének elejét és harmadik francia bekezdését, hogy az a körülmény, hogy a fenti második kérdésben említett alakiságokat nem végezték el, nem zárja ki, hogy a jelenlegihez hasonló esetben – amelyben okmányok alapján bizonyítást nyert, hogy az árukat az Unión belüli árutovábbítást követően kiszállították az Európai Unió vámterületéről – feltételezhető legyen azon feltétel fennállása, hogy »az áruk helyzetének rendezéséhez szükséges minden alakiság utólagosan elvégzésre kerül«?”

10. Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem 2014. július 3-án érkezett a Bíróság hivatalához. Írásbeli észrevételeket nyújtott be az alapeljárás felperese, az olasz és a holland kormány, valamint az Európai Bizottság. Az alapeljárás felperese, a holland kormány és a Bizottság vett részt a 2015. május 20-án tartott tárgyaláson.

Elemzés

11. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekre abban a sorrendben kell válaszolni, amelyben azokat feltették. Rögtön meg kell jegyeznem, hogy azon válaszra tekintettel, amelyet az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdésre javasolok, a második és a harmadik kérdést csak másodlagos jelleggel fogom elemezni.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdésről

12. A Vámkódex 204. cikke (1) bekezdésének szövege szerint az a Vámkódex „203. cikk[é]ben említett eseteken kívül” alkalmazandó. Mindenekelőtt tehát arra a kérdésre kell választ adni, hogy a Vámkódex 203. cikke alkalmazandó-e, annak érdekében, hogy ezt követően adott esetben elemezzük a 204. cikk alkalmazhatóságát. [6]

13. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdéssel a kérdést előterjesztő bíróság lényegében azt kívánja megtudni, hogy a Vámkódex 203. cikkét úgy kell-e értelmezni, hogy e cikk értelmében vámtartozás keletkezik a vámfelügyelet alóli jogellenes elvonás miatt akkor, ha a közösségi külső árutovábbítási eljárás alá vont áru az Unió vámterületét anélkül hagyja el, hogy azt a rendeltetési vámhivatalnál bemutatnák, illetve hogy az említett árutovábbítási eljárás jogosultja a végrehajtási rendelet 365. cikkének (3) bekezdésében említett, harmadik országokból származó vámokmányokat tudna bemutatni.

Előzetes megjegyzés

14. Előzetesen meg kell jegyezni, hogy úgy tűnik, a kérdést előterjesztő bíróság abból a feltevésből indul ki, hogy az alapügyben az árutovábbítási eljárás nem fejeződött be, mivel egyrészről kétségtelen, hogy az árukat nem mutatták be a különböző rendeltetési vámhivataloknál, illetve másfelől az alapeljárás felperese által benyújtott okmányok, többek között az áruk átvételéről szóló, az áruk címzettjei, nevezetesen az ENSZ és a NATO fegyveres erői által kiállított elismervények nem tekinthetők úgy, hogy azok teljesítenék a végrehajtási rendelet 365. cikkének (3) bekezdésében meghatározott feltételeket.

15. Ez a megállapítás számomra helyesnek tűnik, különösen az előbbiekben említett átvételi elismervények minősítését illetően. A végrehajtási rendelet 365. cikkének (3) bekezdése ugyanis az árutovábbítási eljárás tekintetében enyhítő intézkedésnek minősül, amely lehetővé teszi, hogy az árutovábbítási eljárást – a más tagállamokból származó bizonyítékok hiányában – az áruknak az Unió vámterületéről történő kivitelét igazoló okmányok bemutatása alapján befejeződöttnek tekintsék. Ugyanakkor az áruknak valamely harmadik államba történő megérkezését ezen állam vámhatóságainak igazolniuk kell. Ebből következően a harmadik állam vámhatóságai által gyakorolt felügyelet bizonyos módon pótolja a tagállamok vámhatóságai által gyakorolt felügyeletet.

16. A végrehajtási rendelet 365. cikkének (3) bekezdése itt határozottan fogalmaz: csak a harmadik ország vámhatóságai által kiállított okmányok – minden más okmányt kizárva – teszik lehetővé, hogy úgy tekintsék, hogy az árutovábbítási eljárás befejeződött. E rendelkezésnek a végrehajtási rendelet új 366. cikkének (2) bekezdésében található új változata [7] nem módosítja ezt a szabályt, mivel a harmadik államok vámhatóságainak az árutovábbítási eljárás befejezésének bizonyítékául szolgáló okmány kiállításában történő közreműködését továbbra is megköveteli. Ezt az értelmezést megerősíti a Bizottság „árutovábbítási kézikönyve” [8], amely szerint „[a]z ilyen alternatív igazolás csak vámokmány vagy adat lehet (pl. egy vámáru-nyilatkozat az áruknak vámeljárás alá vonásáról [vagy igazolás az áruk vámjogi sorsának meghatározásáról]), amelyeket egy harmadik országban bocsátottak ki [helyesen: amelyeket a rendeltetési harmadik ország vámhatóságai hitelesítettek], amely képessé teszi az indító ország illetékes hatóságait arra, hogy megállapítsák, miszerint az valóban a kérdéses árukra vonatkozik, és azt, hogy

6 — Ebben az értelemben lásd többek között: Hamann International ítélet (C-337/01, EU:C:2004:90, 28– 30. pont) és X-ítélet (C-480/12, EU:C:2014:329, 31–33. pont).

7 — Lásd az 5. lábjegyzetet.

8 — A TAXUD/801/2004 dokumentum a Bizottság honlapján valamennyi hivatalos nyelven elérhető. E kézikönyv célja, hogy biztosítsa a vámjogi szabályok egységes alkalmazását az Európai Unió egész területén.

ezek az áruk ezért valóban elhagyták a szerződő felek / a Közösség területét”.[9] Ez az azon külföldi vámhatóságok cselekményeibe vetett bizonyos fokú bizalom kifejeződése, amelyek megfelelően képesek ellenőrizni és igazolni az áruk (ideértve a csomagolás és a pecsét) azonosságát, sértetlen jellegét, illetve azoknak a tagállamok vámokmányainak való megfelelőségét.

17. Úgy tűnik, az alapeljárás felperese írásbeli észrevételeiben azt sugallja, hogy a rendeltetési országokban a vámhatóságok működésében tapasztalható hiányosságok tették lehetővé a szóban forgó áruknak a területükre vámellenőrzés nélkül történő behozatalát, illetve hogy emiatt a nemzetközi fegyveres erők által kiállított okmányokat ugyanolyan, sőt, még inkább bizonyító erejűnek kellene tekinteni a vámokmányokhoz képest. Ugyanakkor, még ha feltételezzük is, hogy ez a helyzet, a végrehajtási rendelet 365. cikkének (3) bekezdése nem teszi lehetővé az árutovábbítási eljárás befejeződésének bizonyítékaként az áruk címzettje által kiállított okmányok elfogadását – ahogyan az a harmadik állam vámokmányai esetében történik – még akkor sem, ha ez a címzett olyan hivatalos szerv, mint a nemzetközi fegyveres erők.[10] Azok a kiváltságok és mentességek sem kérdőjelezhetik meg ezt a megállapítást, amelyekkel ezek a fegyveres erők általában rendelkeznek, mivel a vámkiváltság lehetővé teszi az áruknak vámmentesen történő behozatalát, azonban nem a vámhatóságok tudta nélkül.

18. Ami az alapeljárás felperesének a tárgyaláson felvetett azon érvét illeti, amely szerint a szóban forgó árukat bemutatták a rendeltetési vámhivataloknál, és ezek a vámhivatalok nem vették azokat nyilvántartásba, illetve nem állították ki a szükséges okmányokat, ezt is el kell utasítani. Az alapeljárás felperese ugyanis szolgáltató, akitől fokozott körültekintés várható el. Az ő feladata tehát biztosítani azt, hogy az általa jól ismert valamennyi szükséges alakiságot betartsák. Mindenesetre a nemzeti bíróságok az alapeljárásban bizonyítottnak tekintik azt, hogy az árukat nem mutatták be a rendeltetési vámhivataloknál.

19. A kérdést előterjesztő bíróság tehát helyesen állapítja meg, hogy az alapeljárás felperese által bemutatott okmányok nem elegendők annak bizonyításához, hogy az árutovábbítási eljárás befejeződött.[11]

A Vámkódex 203. cikkének értelmezése

20. Most azt a kérdést kell feltenni, hogy az árutovábbítási eljárás alatt álló áruknak az Unió vámterületéről történő kivitele az alapügy körülményei között a Vámkódex 203. cikke szerinti vámfelügyelet alóli jogellenes elvonást jelent-e.

21. A Vámkódex a „vámfelügyelet alóli jogellenes elvonás” fogalmát nem határozza meg. Ezzel szemben, a 4. cikkének 13. pontjában szerepel a „vámfelügyelet” [francia nyelven: surveillance des autorités douanières] fogalma, amely alatt a „vámhatóságok által a vámjogszabályok és – indokolt esetben – a vámfelügyelet alatt lévő árura vonatkozó egyéb rendelkezések betartásának biztosítása céljából általában tett intézkedés” értendő. Ezt a kifejezést, amelynek alkalmazására a végrehajtási rendeletben csak néhány alkalommal kerül sor, álláspontom szerint egyenlőnek kell tekinteni a „vámfelügyelet” [francia nyelven: surveillance douanière] fogalmával.

9 — Az árutovábbítási kézikönyv 3.4.2.2 pontjának második bekezdése (282. o.).

10 — Ettől csak akkor lehetne eltérni, ha ezeknek a fegyveres erőknek a feladata az lenne, hogy betöltsék a fogadó állam vámhatóságainak szerepét. Ebben az esetben ugyanakkor éppen vámhatóságként járnának el, nem pedig az áruk címzettjeiként.

11 — A Bizottság, amikor a tárgyalás során ezzel kapcsolatban kérdést tettek fel neki, szintén megerősítette, hogy véleménye szerint az alapeljárásban szóban forgó árutovábbítási eljárás nem fejeződött be.

22. A „vámfelügyelet alóli jogellenes elvonás” fogalma konkrét meghatározásának feladata tehát a Bíróságra hárul. A már kialakított megfogalmazás szerint e fogalmat úgy kell érteni, hogy e fogalomba tartozik minden olyan cselekmény vagy mulasztás, amely akár átmenetileg is megakadályozza abban a hatáskörrel rendelkező vámhatóságot, hogy hozzáférjen valamely vámfelügyelet alatt álló áruhoz, és elvégezze a Vámkódex 37. cikkének (1) bekezdésében előírt ellenőrzéseket.[12] Következésképpen mérlegelni kell, hogy az alapeljárás tényállása e meghatározás alá tartozik-e.

23. Noha igaz, hogy úgy tűnik, a Honeywell Aerospace-ítéletben[13] a Bíróság egyértelműnek tekintette azt a tényt, hogy az árutovábbítás alatt álló áruk rendeltetési vámhivataloknál történő bemutatásának hiánya miatt vámtartozás keletkezik a Vámkódex 203. cikke alapján,[14] ez az ügy elveszett árukra vonatkozott, amelyek sorsa ismeretlen maradt. Álláspontom szerint annak értékelésére van szükség, hogy ugyanezt a következtetést lehet-e levonni azon áruk esetében, amelyek feltehetően elhagyták az Unió vámterületét, illetve részletesebben ki kell fejteni az indokolást ebben a tekintetben, valamint ellenőrizni kell, hogy a közelmúltbeli ítélkezési gyakorlat tartalmaz-e új elemeket.

24. A Vámkódex 37. cikkének (1) bekezdése szerint „a[z Unió] vámterületére behozott áru […] vámfelügyelet alatt áll[, és] vámellenőrzés alá vonható”. Ezen ellenőrzések célja a Vámkódex 4. cikkének 14. pontjában található meghatározás alapján „hogy biztosítsák a [vámfelügyelet alá helyezett] áruk beléptetésére, kiléptetésére, továbbítására, átszállítására és meghatározott célra történő felhasználására […] vonatkozó vámszabályok és egyéb jogszabályok helyes alkalmazását”. E rendelkezésnek a szabályozás helyes alkalmazásának biztosítására irányuló célja a jelen indítvány 21. pontjában említett „vámfelügyelet” meghatározásában is megjelenik. Következésképpen, amíg ezekre az ellenőrzésekre bármikor sor kerülhet, addig a vámfelügyeletnek vámellenőrzések formájában kell megjelennie, főszabály szerint bizonyos, a szabályozás helyes alkalmazása szempontjából „kulcsfontosságú” pillanatokban.

25. Ami a külső árutovábbítási eljárás alá vont árukat illeti, ezeket a kulcsfontosságú pillanatokat mindenekelőtt az árutovábbítási eljárás kezdete és vége jelenti. A vámhatóságok az áruknak és az azokat kísérő okmányoknak az ebben a két időpontban történő megvizsgálásával és az adatok összehasonlításával győződnek meg arról, hogy az árutovábbítási eljárás szabályszerűen működött és fejeződött-e be, azaz a szabályozást helyesen alkalmazták-e. Az árutovábbítási eljárás esetében ezeket az ellenőrzéseket az indító és a rendeltetési vámhivatalok végzik. Ha az árukat nem mutatták be a rendeltetési vámhivatalnál, és a főkötelezett nem mutatott be egyéb, a végrehajtási rendelet 365. cikkének (3) bekezdésében előírtaknak megfelelő bizonyítékot arról, hogy az árutovábbítási eljárás befejeződött, ez azt jelenti, hogy a vámellenőrzések, és így a vámfelügyelet nem érte el a célját.

26. Ebből következően az, hogy az árukat a rendeltetési vámhivatalnál nem mutatták be, megakadályozza a vámhatóságokat abban, hogy az árutovábbítási eljárás működése szempontjából egy meghatározó időpontban ellenőrzést folytassanak le, és következésképpen vámfelügyelet alóli jogellenes elvonást jelent.

27. Az a körülmény, hogy ezek az áruk feltehetően[15] az Unió vámterületén kívül voltak találhatók, nem releváns, mivel a *vám*felügyeletnek [francia nyelven: surveillance douanière] (amelyet egyébként francia nyelven „surveillance des autorités douanières”-nek is neveznek) csak akkor van értelme, ha a *vámhatóságok* azok, amelyek meggyőződnek a felügyeletük alá tartozó áruk sorsáról. Azt állítani, hogy nem volt szó vámfelügyelet alóli jogellenes elvonásról azért, mert az áru szállítója vagy címzettje mindenféle vámellenőrzés nélkül tanúsítja, hogy az áruk elhagyták az Unió vámterületét, ellentmondana e fogalmaknak.

12 — Lásd többek között: D. Wandel-ítélet (C-66/99, EU:C:2001:69, 47. pont); X-ítélet (C-480/12, EU:C:2014:329, 34. pont).

13 — C-300/03, EU:C:2005:43.

14 — Lásd az ítélet 20. pontját.

15 — Az alapeljárásban a Rechtbank te Haarlem ezt a tényt bizonyítottnak tekintette, és nem áll szándékomban azt megkérdőjelezni.

28. Ezért nem tudom elfogadni a Bizottságnak az írásbeli észrevételeiben kifejtett álláspontját, amely szerint nem történt vámfelügyelet alóli elvonás az alapügyben, mert a vámhatóságok nem voltak akadályozva abban, hogy esetlegesen ellenőrzést végezzenek, míg a szóban forgó áruk az Unió vámterületén voltak. Ami számít ugyanis, az nem az elméleti lehetősége annak, hogy bármikor ellenőrzést lehet lefolytatni, hanem azon lehetőség hiánya, hogy azt abban az időpontban folytassák le, amikor az elengedhetetlen a szabályozás helyes alkalmazásának biztosítása érdekében, azaz az eljárás befejeződésekor. Így ellentétben a Bizottság által a tárgyaláson kifejtett érveléssel, az árutovábbítási eljárás során az, hogy az eljárás az áru rendeltetési vámhivatalnál történő bemutatásának elmulasztása miatt nem fejeződött be szabályszerűen, megfelel az ezen áru vámfelügyelet alóli jogellenes elvonásának.

29. Ezt az értelmezést álláspontom szerint nem cáfolja az X-ítélet[16]. Ez az ítélet az alapügybelitől teljesen eltérő helyzetre vonatkozik, nevezetesen olyan, árutovábbítási eljárás alatt álló árura, amelyet bemutattak a rendeltetési vámhivatalnál, azonban erre jelentős és nem igazolt késéssel került sor. A Bíróság azt állapította meg ebben az ügyben, hogy ilyen körülmények között a sértetlen áruknak a vámfelügyelet alá történő visszakerülése, mivel ez kiküszöböli ezen áruknak az Unió gazdasági körforgásába vámkezelés nélkül történő bekerülésének veszélyét, kizárja, hogy a Vámkódex 203. cikke alapján vámtartozás keletkezzen.[17]

30. Ellenkezőleg, az X-ítéletből nem lehet olyan általános szabályra következtetni, amely szerint a Vámkódex 203. cikke az érintett áruk gazdasági körforgásba történő bekerülése veszélyének tényleges megvalósulását írja elő. Ezt bizonyítandó: az X-ítéletet alig egy hónappal követő SEK Zollagentur ítélet[18], amelyben a Bíróság a vámtartozás keletkezését az áruk és az azokat kísérő vámokmányok egyszerű szétválasztása miatt állapította meg anélkül, hogy ezek az áruk akár elhagyták volna azt a raktárt, amelyben azokat elhelyezték, és így annak legkisebb veszélye nélkül, hogy azok bekerüljenek a gazdasági körforgásba.

31. Ami azt a kérdést illeti, hogy az, hogy az áruk feltehetően elhagyták az Unió vámterületét, nem szünteti-e meg azok gazdasági körforgásba történő bekerülésének veszélyét ugyanúgy, ahogyan a vámfelügyelet alá történő visszakerülésük, kizárva így a Vámkódex 203. cikkének alkalmazását is, meg kell jegyezni, hogy hasonló álláspontot már kifejtett Tizzano főtanácsnok a Hamann International ügyre vonatkozó indítványában.[19] Márpedig ezt a javaslatot nem fogadta el a Bíróság az ítéletében,[20] noha ebben az ügyben a vámhatóságok formálisan meg tudtak győződni az áruknak az Unió területéről történő tényleges kiviteléről.[21] Ebből következően számomra úgy tűnik, hogy ezt még kevésbé lehet megállapítani az alapügy körülményei között, ahol az áruknak az említett területről történő kivitele a vámfelügyelet szempontjából csak informálisan került megállapításra.

32. Végül számomra nem meggyőző a Bizottságnak a tárgyaláson előadott azon megállapítása, amely szerint ellentétes értelmezés esetén nem állna fenn annak kockázata, hogy a piaci szereplők rendszeresen elmulasztják bemutatni az újrakivitelre szánt árukat a rendeltetési vámhivataloknál, mivel számukra az alakiságok teljesítése mindig könnyebb, mint a bíróság előtt bizonyítani azt, hogy az áruk elhagyták az Unió vámterületét.

16 — C-480/12, EU:C:2014:329.

17 — Lásd: X-ítélet (C-480/12, EU:C:2014:329, 37. pont).

18 — C-75/13, EU:C:2014:1759.

19 — Lásd: Tizzano főtanácsnoknak a Hamann International ügyre vonatkozó indítványa (C-337/01, EU:C:2003:344, 48–62. pont).

20 — Lásd: Hamann International ítélet (C-337/01, EU:C:2004:90, 31–32. pont).

21 — A Hamann International ítélet (C-337/01, EU:C:2004:90) alapjául szolgáló ügyben az áruk az Unió területét a kivitelre alkalmazandó valamennyi szabálynak megfelelően hagyták el. A megállapított vámfelügyelet alóli jogellenes elvonásra korábban, nevezetesen azoknak a határhoz vezető útján került sor.

33. Először is ez a megállapítás nem veszi figyelembe a Vámkódex 204. cikkének értelmezését. Márpedig, még ha a Bíróság nem is jut arra a következtetésre, hogy vámfelügyelet alóli jogellenes elvonásról van szó, ez nem érinti a vámtartozás említett 204. cikk alapján történő keletkezése megállapításának lehetőségét. [22]

34. Másodszor, még ha *in abstracto* is tekintjük a Bizottság érvelését, az számomra nem tűnik megalapozottnak. Amennyiben ugyanis a Bíróság a jelen ügyben a vámfelügyelet alóli jogellenes elvonás hiányát állapítaná meg, ez az értelmezés nemcsak a tagállamok nemzeti bíróságai számára lenne kötelező, hanem azok vámhatóságai számára is, amelyek számára tehát a gyakorlatban kötelező lenne az érdekeltek által szolgáltatott, az áruk kivitelére vonatkozó különböző bizonyítékok elfogadása. Ebből következően az árutovábbítási eljárás teljesen értelmét vesztené minden olyan esetben, amikor újrakivitelre szánt árukról van szó.

35. A fentiekre tekintettel az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdésre azt a választ javaslom, hogy a Vámkódex 203. cikkét úgy kell értelmezni, hogy vámtartozás keletkezik a vámfelügyelet alóli jogellenes elvonás miatt, ha a közösségi külső árutovábbítási eljárás alá vont áru az Unió vámterületét anélkül hagyja el, hogy azt a rendeltetési vámhivatalnál bemutatnák, illetve hogy az említett árutovábbítási eljárás jogosultja harmadik országokból származó, a végrehajtási rendelet 365. cikkének (3) bekezdésében említett vámokmányokat tudna bemutatni.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második és harmadik kérdésről

36. Arra az esetre, ha a Bíróság úgy döntene, hogy nem fogadja el az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdésre adott javaslatomat, elemezni fogom a második kérdést is. A harmadik kérdésre adandó válasz szorosan kapcsolódik a második kérdésre adandó válaszhoz. Erre a harmadik kérdésre ezért csak röviden, a teljesség igénye érdekében térek ki.

A második kérdésről

37. A második kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében azt kívánja megtudni, hogy a végrehajtási rendeletnek a Vámkódex 204. cikkével összefüggésben értelmezett 859. cikke 6. pontját úgy kell-e értelmezni, hogy az vonatkozik azon közösségi külső árutovábbítási eljárás alá vont áruk esetére, amelyek az Unió vámterületét anélkül hagyták el, hogy ez az eljárás befejeződött volna.

38. Emlékeztetőül, a Vámkódex 204. cikkének értelmében a szóban forgó áruval kapcsolatos vámeljárás alkalmazásából származó kötelezettségek valamelyikének nem teljesítése főszabály szerint vámtartozást keletkeztet erre az árura vonatkozóan. Ez csak azzal a feltétellel lehet másként, ha „megállapítják, hogy e mulasztások nincsenek jelentős hatással a szóban forgó […] vámeljárás helyes lefolytatására”. A végrehajtási rendelet 859. cikke pontosítja a Vámkódex ezen rendelkezését azon mulasztások kimerítő felsorolásával, amelyeknek nincs jelentős kihatása a különböző eljárások lefolytatására.

39. Ebből következően a végrehajtási rendelet 859. cikkét a Vámkódex 204. cikkére tekintettel kell értelmezni. Az igaz, hogy az említett 859. cikk kategorikus megfogalmazása – „[a]z alábbi mulasztásoknak nincs jelentős kihatásuk” – első ránézésre megtévesztő lehet. Ugyanakkor számomra nyilvánvalónak tűnik, hogy a végrehajtási rendelet 859. cikke nem vezethet be a Vámkódex 204. cikkével – amelynek végrehajtási rendelkezése – ellentétes szabályt, és nem is módosíthatja azt. [23]

22 — Lásd az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második kérdésre javasolt válaszomat.

23 — Ebben az értelemben lásd továbbá: Söhl & Söhlke ítélet (C-48/98, EU:C:1999:548, 36. és 38. pont).

Ebből következően, amennyiben a Vámkódex 204. cikke azokra a mulasztásokra vonatkozik, amelyeknek nincsen jelentős kihatásuk a vámeljárás helyes lefolytatására, a végrehajtási rendelet 859. cikke nem értelmezhető úgy, hogy olyan mulasztások is a hatálya alá tartoznak, amelyek ilyen kihatással járnak.

40. Márpedig, ahogyan azt a jelen indítvány 14–49. pontjában kifejtettem, a jelen ügyben szóban forgóhoz hasonló mulasztás tagadhatatlanul hatást gyakorol az árutovábbítási eljárás megfelelő lefolytatására, mivel megakadályozza, hogy az szabályszerűen fejeződjön be. Ez a mulasztás tehát a Vámkódex 204. cikkének megsértése nélkül nem tartozhat a végrehajtási rendelet 859. cikke 6. pontjának hatálya alá.

41. Abban az esetben, ha a Bíróság úgy döntene, hogy nem fogadja el az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdésre adott javaslatomat, az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második kérdésre azt a választ javaslom, hogy a végrehajtási rendeletnek a Vámkódex 204. cikkével összefüggésben értelmezett 859. cikke 6. pontját úgy kell értelmezni, hogy az nem vonatkozik azon közösségi külső árutovábbítási eljárás alá vont áruk esetére, amelyek az Unió vámterületét anélkül hagyták el, hogy ez az eljárás befejeződött volna.

A harmadik kérdésről

42. A harmadik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében azt kívánja megtudni, hogy a végrehajtási rendelet 859. cikkének harmadik francia bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy az abban foglalt feltétel teljesült, amikor a közösségi külső árutovábbítási eljárás alá vont áruk az Unió vámterületét anélkül hagyták el, hogy ez az eljárás befejeződött volna.

43. A végrehajtási rendelet 859. cikke az ezen rendelkezésben foglalt mulasztások felsorolásán kívül, amelyek mindegyikének saját feltételei vannak, a bevezető mondat három francia bekezdésében e cikk alkalmazhatóságának általános feltételeit tartalmazza. Kettő ezek közül a mulasztásnak úgymond az okaira vonatkozik. Arról van szó, hogy a mulasztás nem tekinthető-e az áruk vámfelügyelet alóli jogellenes elvonása kísérletének, illetve hogy az érintett személy részéről nem tekinthető-e súlyos gondatlanságnak. Amennyiben ezen helyzetek valamelyike megállapítást nyer, aminek ellenőrzése a nemzeti bíróságok feladata, a mulasztás nem részesülhet a Vámkódex 204. cikkében előírt mentesülésben.

44. A végrehajtási rendelet 859. cikkének harmadik francia bekezdésében meghatározott feltétel szerint ez a cikk csak akkor alkalmazandó, ha „az áruk helyzetének rendezéséhez szükséges minden alakiság utólagosan elvégzésre kerül”. Mivel a kérdés itt az, hogy a mulasztás tekinthető-e úgy, hogy annak nincs jelentős kihatása az érintett eljárás lefolytatására, csak a helyzetnek az ezen eljárás szempontjából történő rendezéséről lehet szó.

45. Márpedig az olyan mulasztás esetén, amely megakadályozza, hogy az eljárás befejeződjön, ez a feltétel nem teljesülhet. E helyzet rendezésére sor kerülhet, azonban a vámtartozás keletkezésének megállapítása és beszedése (vagy adott esetben annak a Vámkódex 239. cikke szerinti elengedése vagy visszafizetése) útján, amely a helyzetnek a végrehajtási rendelet 859. cikkének harmadik francia bekezdése értelmében vett rendezését jelenti.

46. Következésképpen az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második kérdésre javasolt válaszra tekintettel a harmadik kérdésre a válasz csak nemleges lehet.

Végkövetkeztetések

47. A fenti megfontolások összességére tekintettel azt javaslom, hogy a Bíróság a Hoge Raad der Nederlanden által előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdéseket a következőképpen válaszolja meg:

A 2006. november 20-i 1791/2006/EK tanácsi rendelettel módosított, a közösségi vámkódex létrehozásáról szóló, 1992. október 12-i 2913/92/EGK tanácsi rendelet 203. cikkét úgy kell értelmezni, hogy vámtartozás keletkezik a vámfelügyelet alóli jogellenes elvonás miatt akkor, ha a közösségi külső árutovábbítási eljárás alá vont áru az Unió vámterületét anélkül hagyja el, hogy azt a rendeltetési vámhivatalnál bemutatnák, illetve hogy az említett árutovábbítási eljárás jogosultja a 2007. február 28-i 214/2007/EK bizottsági rendelettel módosított, a 2913/92/EGK tanácsi rendelet végrehajtására vonatkozó rendelkezések megállapításáról szóló, 1993. július 2-i 2454/93/EGK rendelet 365. cikkének (3) bekezdésében említett, harmadik országokból származó vámokmányokat tudna bemutatni.